

" Waterkwaliteit en visbestand in het Kanaal Brussel-Charleroi anno 2022 "

1. Inleiding

Sinds de federalisering van België loopt het Kanaal van Brussel naar Charleroi door de drie Gewesten. Van noord naar zuid zijn dit het Brussels Hoofdstedelijke Gewest, het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest.

Het gedeelte op het Vlaamse Gewest gelegen tussen Klein Bijgaarden en Lembeek is ongeveer 10 km lang.

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

Het meest recente jaar waarvoor alle meetgegevens volledig afgewerkt en beschikbaar zijn, is 2020. Ter vergelijking werden de gegevens van 2015 gebruikt.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: totaal stikstof, totaal fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van het waterlichaam Kanaal Charleroi-Brussel is "matig" zowel in 2015 als in 2020.

De totale biologische waterkwaliteit van het waterlichaam Kanaal Charleroi-Brussel is "ontoereikend" zowel in 2015 als in 2020.

b) Toekomstperspectieven

De Minister van Omgeving verwijst hierbij naar het ontwerp Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 waarvan het openbaar onderzoek liep van 15 september 2020 tot en met 14 maart 2021 (www.volvanwater.be).

Dit waterlichaam is in het nieuwe ontwerp van stroomgebiedbeheerplan (SGBP 3) ingedeeld in klasse 6, waarbij de goede ecologische toestand/potentieel gehaald wordt na 2033. Het hoofddoel van dit kanaal ligt op de transportfunctie.

3. Afvissingen

De meest recente beschikbare gegevens over het visbestand in het Kanaal Brussel-Charleroi zijn van een visstandonderzoek dat in het najaar 2017 plaats vond in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).

De omvang van het visbestand is geschat op 25,1 kg/ha en 1.119 stuks/ha, hetgeen een gering bestand is. De visbiomassa bestaat uit brasem (51%) en blankvoorn (35%), gevolgd door de predatoren baars (7%) en snoekbaars (6%). Op basis van aantallen zijn het eveneens de soorten brasem (63%) en blankvoorn (27%) die het bestand aanvoeren.

Een nieuw aangetroffen soort ten opzichte van het vorige visstandonderzoek is de zwartbekgrondel, een invasieve niet-inheemse soort.

De soortenrijkdom op het Kanaal Brussel–Charleroi is met in totaal 12 vissoorten (excl. hybride) matig soortenrijk. Het visbestand bestaat met name uit eurytope soorten als baars, blankvoorn, brasem, gibel, kolblei, pos en snoekbaars. De dominantie van eurytope soorten is een normaal beeld in kanalen.

Tot de limnofiele soorten behoren de bittervoorn en zeelt.

Riviergrondel en winde zijn de aangetroffen rheofielen. Zwartbekgrondel is de enige aangetroffen exoot.

Net als bij het onderzoek in 2012 is opnieuw geconstateerd dat de soortenrijkdom in de oevers met slechts zes soorten laag is. Het eenzijdige habitat, in de vorm van schanskorven, beton en damwand, blijkt niet geschikt voor veel vissoorten. Een soort die in dit soort habitats goed gedijt is de zwartbekgrondel. Deze invasieve exoot is al jaren bezig met een opmars door de lage landen en is nu dan ook voor het eerst waargenomen in het Kanaal Brussel–Charleroi. Toekomstig onderzoek zal uitwijzen hoe het bestand van deze soort zich binnen het kanaal ontwikkelt.

De huidige soortensamenstelling komt in grote lijnen overeen met de soorten zoals die tijdens eerdere onderzoeken zijn aangetroffen (Hop & Vriese 2013, visstand bemonstering ATKB 2012).

Van de soorten paling, driedoornige stekelbaars, karper, ruisvoorn en blauwband zijn bij de huidige bemonstering geen exemplaren gevangen.

Nieuw aangetroffen soorten zijn de winde en zwartbekgrondel. Het verschil in soortensamenstelling wordt met name veroorzaakt door een laag aantal gevangen exemplaren tijdens de bemonsteringen. Hierdoor berust de kans op het al dan niet vangen van een soort die in lage densiteit aanwezig is vooral op toeval.

VERBEIREN Marc

Wolvertem, januari 2022

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Leefmilieu) Zuhail DEMIR :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2021-2022 , vraag nr. 209 van 29 november 2021 } .

TABEL : soortensamenstelling over de jaren 2012 en 2017

Zie : volgende bladzijde.

Tabel 6.1. Soortensamenstelling in het kanaal Brussel – Charleroi over de jaren 2012 en 2017.

		2012	2017	
Eurytoop	Aal/Paling	x		
	Baars	x	x	
	Blankvoorn	x	x	
	Brasem	x	x	
	Driedoornige stekelbaars	x		
	Giebel	x	x	
	Hybride	x	x	
	Karper	x		
	Kolblei	x	x	
	Pos	x	x	
	Snoekbaars	x	x	
	Limnofiel	Bittervoorn	x	x
		Rietvoorn/Ruisvoorn	x	
Zeelt		x	x	
Rheofiel	Riviergrondel	x	x	
	Winde		x	
	Blauwband	x		
Exoot	Zwartbekgrondel		x	
Totaal		15	12	